

DİYARBAKIR ÇOCUK VE GENÇLİK KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2023/41

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun
05.10.2023 tarih ve 2023/781 sayılı
kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	
KISALTMALAR.....	i
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Fiziksel Koşullar.....	4
1. Kurumun Fiziksel Durumu.....	4
2. Kuruma Kabul, Yerleştirme ve Bilgilendirme Prosedürleri.....	6
3. Isınma ve Havalandırma.....	7
4. Suya Erişim	7
5. Hijyen Koşulları	8
6. Kantin	8
B. Yönetim ve Personelin Tutumu	9
C. Dış Dünya ile İletişim	11
Ç. Sosyal, Kültürel, Mesleki, Eğitsel ve Sportif Etkinlikler.....	12
D. Sağlık ve Beslenme.....	14
1. Sağlık Servisi (Revir)	14
2. Psiko-sosyal Servis.....	15
3. Beslenme	15
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	16
A. Değerlendirme	16
B. Tavsiyeler.....	16
1. Kuruma Yönelik Tavsiyeler	16
2. Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tavsiye	17
3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	17

KISALTMALAR

ARDEF	: Araştırma Değerlendirme Formu
BİSİS	: Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
SEGBİS	: Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/09/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT)'i imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre UÖM; *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-j bendinde, kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

5. 1/06/2005 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “Çocuk kapalı ceza infaz kurumları” başlıklı 11'inci maddesi uyarınca; *“(1) Çocuk tutukluların ya da çocuk eğitimevlerinden disiplin veya diğer nedenlerle kapalı ceza infaz kurumlarına nakillerine karar verilen çocukların barındırıldıkları ve firara karşı engelleri olan iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, eğitim ve öğretime dayalı kurumlardır. (2) Oniki-onsekiz yaş grubu çocuklar, cinsiyetleri ve fizikî gelişim durumları göz önüne alınarak bu kurumların ayrı ayrı bölümlerinde barındırılırlar. (3) Bu hükümlüler, kendilerine özgü kurumun bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının çocuklara ayrılan bölümlerine yerleştirilirler. Kurumlarda ayrı bölümlerin bulunmaması hâlinde, kız çocukları kadın kapalı*

ceza infaz kurumlarının bir bölümünde veya diğer kapalı ceza infaz kurumlarının kendilerine ayrılan bölümlerinde barındırılırlar. (4) Bu kurumlarda çocuklara eğitim ve öğretim verilmesi ilkesine tam olarak uyulur.” Mezkûr Kanun’un “Gençlik kapalı ceza infaz kurumları” başlıklı 12’inci maddesi uyarınca; “(1) Gençlik kapalı ceza infaz kurumları, cezanın infazına başladığı tarihte onsekiz yaşını bitirmiş olup da yirmibir yaşını doldurmamış genç hükümlülerin cezalarını çektikleri, eğitim ve öğretim esasına dayalı, firara karşı engelleri olan, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan kurumlardır. (2) Bu hükümlüler için ayrı bir kurum kurulmadığı takdirde, yukarıdaki fıkra kapsamındaki hükümlüler, diğer kapalı ceza infaz kurumlarının gençlere ayrılan bölümlerinde bu maddedeki esaslara göre barındırılırlar. (3) 9 uncu madde kapsamındaki gençlerin cezaları, gençlik kapalı ceza infaz kurumlarının güvenli bölümlerinde yerine getirilir.”

6. Anılan görevin icrası kapsamında 5/12/2022 tarihinde Diyarbakır Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna **haberli** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ..., ..., ve ... ile bir Doktor ve bir Psikolog yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK Heyeti tarafından, UÖM görevi, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, özgürlüğünden mahrum bırakılanların sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdareden yerleşim planına ilişkin alınan belge üzerinden, İdarenin dahli olmadan özellikle farklı suç türünden olanların barındığı odalar seçilerek burada bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve kendilerinin tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Ziyaret sürecince, Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen kişilere; TİHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş; gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi bir kimse odalarda bulunmamıştır. Ziyarete ortak kullanım alanlarında da incelemelerde bulunulmuştur. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; toplantıda ilk tespit ve gözlemler İdareyle paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, 18/1/2022 tarih ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 29/11/2022 tarihli ve 16488 sayılı oluruna istinaden 5/12/2022 tarihinde, Diyarbakır Çocuk ve

Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Kurum, şehir merkezine 18 kilometre uzaklıkta bulunan Diyarbakır Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesi (Kampüs) içerisinde yer almaktadır. Kurum, 23.650 metrekare açık alan üzerine 5.694 metrekarelik kapalı alan olarak inşa edilmiş ve 8/10/2018 tarihinde faaliyete geçmiştir.

10. Zemin kat ile beraber üç kat olarak inşa edilmiş olan Kurumda, toplam 36 ünite ve her üniteye ise birbirinden bağımsız tek kişilik sekiz oda (toplam 288 oda) bulunmaktadır. Kurum kapasitesi 284'tür.

11. Kurum girişinde iki kadın ve iki erkek arama odası bulunmaktadır. İdari bölümde; ambar, nöbetçi müdür, saymanlık birimi, mektup okuma birimi, telefon birimi, yemekhane, çay ocağı, infaz birimi, personel kalemi, merkez kontrol birimi ve diğer idari odalar bulunmaktadır.

12. Kurumda, özel olarak tasarlanmış doku hasarı ve travma önleyici iki oda² (yumuşak oda) bulunmaktadır.

B. Kurum Personeli

13. Kurumda, toplam 234 personel görev yapmaktadır. Personelin, 23'ü kadın ve 211'i erkektir. Kurumda görev yapan personelin ünvanları ve sayıları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

ÜN VAN	MEVCUT PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	1
İdare Memuru	3

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir. Ayrıca Kurum İdaresi, İdare şeklinde kullanılacaktır.

² Özgürlüğünden mahrum bırakılanların, personele veya diğer özgürlüğünden mahrum bırakılanlara bedensel zarar vermesini önlemek, intihara meyilli olanların güvenliklerini sağlamak gibi amaçlarla kısa süreli kullanılan ve tehlike oluşturan durumlara karşı özel olarak hazırlanmış oda. Yumuşak oda ve süngerli oda olarak da bilinmektedir.

Diş Hekimi	1
Öğretmen	2
Psikolog	3
İnfaz ve Koruma Başmemuru	3
İnfaz ve Koruma Memuru (Erkek)	190
İnfaz ve Koruma Memuru (Kadın)	14
Teknisyen	2
Şoför	1
Kâtip	9
Sağlık Memuru	3
Memur	1
TOPLAM PERSONEL	234

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

14. Kurumda 224'ü tutuklu, 19'u hükümsüzlü ve 36'sı hükümlü olmak üzere 279 çocuk ile 5'i tutuklu ve 5'i hükümlü olmak üzere 10 genç (toplam 289) özgürlüğünden mahrum bırakılan kişi kayıtlıdır. Kurumun ziyaret tarihindeki hazır mevcudu, 19 hükümlünün Yeni Korona Virüs Hastalığı (COVID-19) izninde³ bulunması sebebiyle 270'tir.

15. Özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin tamamı erkektir ve bunların dokuzu yabancı uyrukludur.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

1. Kurumun Fiziksel Durumu

³ 5275 sayılı Kanun'un Geçici 9'uncü maddesinin beşinci fıkrasına göre; "Covid-19 salgın hastalığının ülkemizde görülmüş olması sebebiyle, açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar ile kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlüler, 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlüler ve 106 ncı madde veya diğer kanunlar uyarınca denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlüler, 31/5/2020 tarihine kadar izinli sayılır. Salgının devam etmesi hâlinde bu süre, Sağlık Bakanlığının önerisi üzerine Adalet Bakanlığı tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere ondokuz kez uzatılabilir."

16. Kurum binasının yeni olması dolayısıyla fiziksel koşulların genel itibariyle iyi olduğu gözlemlenmiştir.

17. Ünitelerde, her biri 14,3 metrekarelik 8 tek kişilik bağımsız oda, 48,9 metrekarelik 1 ortak yaşam alanı ve 16 metrekarelik 1 grup lideri odası (akvaryum)⁴ bulunmaktadır. Odaların içinde bir tuvalet, lavabo ve banyo, ortak yaşam alanlarında ise; birer görüntülü görüşme kabini, çamaşır makinesi, kurutma makinesi, buzdolabı, televizyon ile yeteri kadar masa ve sandalye bulunmaktadır. Kurumun fiziki yapısı itibarıyla ünitelerin ortak kullanımına ayrılmış dört havalandırma bahçesi bulunmaktadır.

18. Özgürlüğünden mahrum bırakılanların yararlandıkları ortak kullanım alanları ile barındıkları ünitelerdeki ortak yaşam alanları ve odaların yeterli genişlikte, ferah ve aydınlık olduğu görülmüştür.

19. Özgürlüğünden mahrum bırakılanların odalarında çağrı butonları bulunmaktadır. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, çağrı butonunun kullanılması durumunda ilgili personelin bir - iki dakika içerisinde kapıya geldiğini belirtmiştir. Ayrıca, ünitelerin ortak yaşam alanları, akvaryum denilen ve cam bir bölmeyle ayrılan alandan görevli infaz ve koruma memurlarınca izlenmektedir.

20. Oda ve lavabo lambalarının açma kapama düğmeleri oda dışında ve oda içerisinden erişilemeyecek uzaklıkta bulunmaktadır. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, oda kapıları kapatıldıktan sonra lambaları kendilerinin açıp kapatamadıklarını, lavaboları karanlıkta kullanmak zorunda kalabildiklerini ifade etmişlerdir. İdare, her 20 dakikada bir personelin ünitelere girerek kontrol yaptığını ve ihtiyacı olanlar için lavabo lambalarının açıldığını ayrıca lavabo kısımlarına açma kapama düğmeleri yerleştirilmesinin yangına sebep olabileceğini belirtmiştir.

21. Ünitelerdeki bazı odaların banyo-tuvalet girişinde kapı olmadığı, bu sebeple girişlerin bir kısmının duvara asılan bir perdeyle kapatıldığı, diğerlerinin tamamen açık olduğu gözlemlenmiştir. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, duvara yapıştırılan perdelerin sürekli düştüğünü söylemiş, banyo-tuvalet kısımlarının girişlerine kapı takılmasını istemişlerdir. İdare, daha önce bulunan tahta kapıların kırıldığını ve kırılan kapıların toplandığını belirtmiştir. Ayrıca odaların hiçbirinde kapı eşiği bulunmadığı görülmüş, barınanlar kapı eşiği olmaması sebebiyle duş yaptıkları zaman banyo suyunun oda içine doğru biriktiğini iletilmişlerdir.

---

⁴ Görevli infaz ve koruma memuru tarafından ünitenin ortak yaşam alanının izlendiği cam bölmeli yeri ifade etmek için kullanılan tabirdir.

22. Kurumda 7/24 süreyle kayıt yapan toplam 302 güvenlik kamerası bulunmaktadır. Ünitelerin ortak yaşam alanlarında üç, akvaryumda bir, bloklarda beş, havalandırma ve diğer ortak kullanım alanlarında yeterli miktarda güvenlik kamerası vardır. Güvenlik kamera kayıtlarının kameraların özelliğine ve kayıt yaptığı alana göre değişmekle birlikte altı aydan bir yıla kadar geriye dönük olarak saklandığı, adli veya idari soruşturmaya konu olan bir olay yaşandığında olayla ilgili tutanak tutulduğu ve olay kayıtlarının İnfaz Biriminde korunduğu İdare tarafından ifade edilmiştir. Merkez kontrol odasında yapılan incelemede, biri ünite ve diğeri açık spor salonunda olmak üzere iki güvenlik kamerasının çalışmadığı görülmüştür.

23. Yumuşak odalar, çocukların barındığı ünitelerin birinde yer almaktadır. Yumuşak odalardaki duvar ve zemini kaplayan malzemenin yumuşak olduğu ancak odalardaki tuvalet taşlarının açıkta kaldığı ve herhangi bir malzemeyle kaplanmadığı gözlemlenmiştir. Yumuşak odalarda birer güvenlik kamerası bulunmakta olup bunların odalardaki tuvaletleri gördüğü, bu durumun tuvaleti kullanan barınanın mahremiyetine zarar vereceği görülmüştür. İdare, yumuşak odalardaki tuvalet alanı dâhil odaların tamamını kayıt altına alan güvenlik kamerası açısının Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün talimatı olduğunu ifade etmiştir. Yumuşak odaların bulunduğu üniteye barınan çocuklar, beş ayı aşkın süredir aynı üniteye bulduklarını ve yumuşak odaların kullanıldığını görmediklerini söylemişlerdir. İdare, yumuşak odaların bir yılı aşkın süredir kullanılmadığını belirtmiştir. Yapılan incelemede, yumuşak oda kayıt defterinin boş olduğu görülmüş ve İdare tarafından, yumuşak oda kullanılmadığı için defterde kayıt bulunmadığı bilgisi verilmiştir.

24. Kurumda iki Ses ve Görüntülü Bilişim Sistem (SEGBİS) odası ve bu odalarda faal durumda olan birer SEGBİS cihazı bulunmaktadır.

2. Kuruma Kabul, Yerleştirme ve Bilgilendirme Prosedürleri

25. Kurumda, iki kabul odası bulunmaktadır. Kabul işlemlerinin tamamlandığı üç güne kadarlık süreçte özgürlüğünden mahrum bırakılanlar odada müşahedeye alınmaktadır.

26. Genç ve çocuk özgürlüğünden mahrum bırakılanların ayrı odalarda kaldığı ancak bazı hükümlü ve tutukluların aynı ünitelerde bulunan odalarda barındırıldığı görülmüştür. İdare, oda yerleştirmelerinin suç türlerine göre yapıldığını ayrıca aynı uyruktan olan yabancıların aralarında herhangi bir husumet olmaması durumunda birlikte barınmalarına özen gösterildiğini belirtmiştir.

27. Özgürlüğünden mahrum bırakılanların odalarında yeterli sayıda yatak ve ranzanın bulunduğu ancak bazı yatakların eski ve kirli, yastıkların yırtık olduğu görülmüş, bazı odalarda

ise yastık, yastık kılıfı veya yatak çarşafının bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, bazı özgürlüğünden mahrum bırakılanların giysi dolabının olmadığı görülmüştür. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlardan bazıları, İdareden yeni yatak istediklerini ancak İdarenin söz konusu taleplerini karşılamadığını; kendilerine dolap, yastık, yastık kılıfı veya yatak çarşafı gibi eşyaların bir kısmının hiç verilmediğini belirtmiştir. İdareyle yapılan görüşmede yataklar için belirli bir kullanım süresi öngörülmediği, yıpranan yatakların ücretsiz olarak değiştirildiği ve odalardaki eksikliklerin tespit edilerek giderileceği ifade edilmiştir.

3. Isınma ve Havalandırma

28. Kurum, Kampüse bağlı ısı merkezi tarafından merkezi ısıtma sistemi ile (doğalgaz) ısıtılmaktadır. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, ısınmanın yeterli olduğunu belirtmiştir.

29. Ünitelerin ortak yaşam alanlarında ve odalarda metal çerçeveli pencereler bulunmaktadır. Bu pencerelerin bazılarının camlarının kırılmış/çatlamış olduğu, pencere cam kenarlarının ise silikon veya plastik herhangi malzemeyle kapatılmadığından açık olduğu görülmüştür. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, bu sebeple soğuk hava girişinin ve yağışlı havalarda pencere kenarlarından içeriye su sızıntısının olduğunu belirtmiş olup düzeltilmesine yönelik taleplerinin İdare tarafından karşılanmadığını ifade etmiştir. İdare, Kurumda sadece cam değiştirmekle görevlendirilen bir kişinin olduğunu ve sorunun giderileceğini belirtmiştir.

4. Suya Erişim

30. Odalarda 7/24 musluk suyuna erişim sağlanmaktadır. Kurumda barındırılan her özgürlüğünden mahrum bırakılanın barındığı odada birer tuvalet, lavabo ve banyo bulunmakta olup her odaya şehir şebekesi aracılığıyla su verilmektedir. Ünitelerin mutfak tezgâhı üzerinde musluk bataryaları bulunmaktadır. Kuruma gelen suyun, Kampüste yer alan Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sağlandığı ve üç ayda bir analizinin yapıldığı belirtilmiştir. Yapılan incelemede analiz raporlarından suyun içilebilir nitelikte olduğu ve ilgili Yönetmelik'e⁵ uygun olduğu anlaşılmıştır. Şebeke suyu içmek istemeyen özgürlüğünden mahrum bırakılanlar Kurum iş yurdu kantininde satılan pet şişe sulardan satın alabilmektedir. Ayrıca, her ünitenin ortak yaşam alanında özgürlüğünden mahrum bırakılanların yazın su

---

⁵ 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik.

ihtiyaçlarını soğuk bir şekilde karşılayabilmelerine imkân veren bir buzdolabı bulunmaktadır. Suya erişim konusunda herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

31. Kurumun sıcak su ihtiyacı Kampüste bulunan ısı merkezi aracılığıyla sağlanmakta olup özgürlüğünden mahrum bırakılanların 7/24 saat sıcak suya erişimi kota bulunmaksızın sağlanmaktadır. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, sıcak suya genel olarak her zaman erişebildiklerini söylemiştir.

5. Hijyen Koşulları

32. Odaların ve ortak yaşam alanlarının temizliği, buralarda barınan özgürlüğünden mahrum bırakılanlarca Kurum tarafından verilen paspas kullanılarak yapılmaktadır.

33. İdare tarafından Kurum Genel Bütçe Birimince 15 günde bir tüm ünitelere sıvı bulaşık deterjanı, sıvı sabun, şampuan ve toz deterjan verildiği ve bu süre bitmeden ihtiyaç olduğunda yine özgürlüğünden mahrum bırakılanlara imkânlar dâhilinde temizlik malzemesinin ücretsiz olarak sağlandığı ifade edilmiştir. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar Kurum tarafından kendilerine temizlik malzemesi verildiğini ayrıca kantinden de temizlik malzemesi satın alabildiklerini belirtmişlerdir.

34. Kurumda her üniteye özgürlüğünden mahrum bırakılanların kullanımına sunulan bir çamaşır makinesi ve bir kurutma makinesi bulunduğu görülmüştür. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, istedikleri zaman bu makineleri ücretsiz bir şekilde kullanabilmektedir.

6. Kantin

35. İdare, kantinde Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen konsinye sisteminin uygulandığını, özgürlüğünden mahrum bırakılanlardan kantin ürün taleplerinin günlük olarak sabah sayımında toplandığını ifade etmiştir. Özgürlüğünden mahrum bırakılan kişiler, sabah sayımında kantin için talep fişi toplandığını, gün içinde de istenilen ürünlerin dağıtıldığını belirtmiştir. Mahpuslar kantinde satılan ürünlerin fiyatlarının pahalı olduğunu belirtmişlerdir.

36. Kantinde yapılan incelemede, gıdaların saklama koşullarına uygun olarak muhafaza edildiği, son kullanma tarihi geçen ürün olmadığı ayrıca kantin ürün çeşit ve sayısının yeterli olduğu ile fiyat listesindeki ürün fiyatlarının makul olduğu görülmüştür. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, kantinden aldıkları terliklerin kalitesiz ve kullanım süresinin az olduğundan şikâyet etmiş ve bu terliklerin kalitelilerinin satışının yapılmasını talep etmiştir.

İdare, bu terliklerin personel tarafından da kullanıldığını ve herhangi bir şikâyet almadıklarını belirtmiştir.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu

37. İdare tarafından, ziyaret tarihinde Kurumda dört personelin blok sorumlusu olarak görev yaptığı ve görevli 19 personelin Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) Grup Lideri⁶ Eğitimi aldığı ancak eğitim almış personel sayısının eksikliği nedeniyle grup liderliği sisteminin uygulanamadığı belirtilmiştir. Ayrıca, Kurumda görev yapan personelin; X-Ray Eğitimi, ARDIÇ⁷ Yönetici ve Personel Eğitimi, Kuruma Kabul İşlemleri Eğitimi, Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF) BİSİS Çocuk Kuruma Kabul İşlemleri Eğitimi, Firar ve Firar Girişimi Önleme Eğitimi, Vardiya Personeli Eğitimi, Ziyaretçi Kabul İşlemleri, Genişletilmiş ARDIÇ Personel Eğitim Programı Eğitimi ile Çocuk Eğitim ve İyileştirme Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi Çalıştayı konulu eğitimler aldığı bilgisi paylaşılmıştır. Ancak, Kurumda görevli personelin insan hakları eğitimi, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin özel bir eğitim almadığı tespit edilmiştir.

38. Kurumda görevli infaz ve koruma başmemur ve memurları dörtlü vardiya sisteminde 7/24 esasına göre çalışmakta, diğer meslek grupları ise 8.00 - 17.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. İdare tarafından gerekli hallerde Emanet Para Birimi, İnfaz Birimi, Emanet Eşya Birimi, hazır kuvvet personeli ve yöneticilerin Kuruma geldiği belirtilmiştir.

39. Son bir yıl içerisinde özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından kötü muamele iddiasına ilişkin personel hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığına altı başvuru yapıldığı, başvurular hakkında Kurum tarafından Başsavcılığa izahat verildiği ve ilgili

---

⁶ BİSİS, her çocuk için ayrı bir durum saptamasının yapılıp, ceza infaz kurumunda yürütülecek iyileştirme sürecinin planlandığı ve uygulandığı, hükümlüye özel programın yürütülmesi için gerekli iyileştirici ortamın oluşturulduğu, sürekli ölçme ve değerlendirme ile kendini denetleyen bir modeldir Bu sistem iyileştirmenin evrensel temel koşulları olan güvenlik ve disiplin, insan onuruna saygı ve dolu faaliyet programı temel alan Bireyselleştirilmiş İyileştirme Programından oluşur. Hükümlünün kuruma kabulü, gözlem ve sınıflandırması, kurum yaşamı, iyileştirme faaliyetleri, ailenin sürece katılımı, yönetsel uygulamalar, salıverilme süreci Bireyselleştirilmiş İyileştirme Programına uygun yapılıp. Bireyselleştirilmiş İyileştirme Programı bir anlamda vaka yönetimidir. BİSİS kapsamında uygulanan grup liderliği ile pedagojik eğitim almış İnfaz Koruma Memurları arasından seçilen bir personelde zamanın tümünü sorumlu olduğu çocuklar ile birlikte geçirmektedir. Söz konusu memur, sorumlusu olduğu çocuklara gündelik yaşam becerileri kazandırma, eğitim, spor, sosyal kültürel faaliyetlere, bireysel ve grup psiko-sosyal destek programlarına katılımını sağlamak gibi eğitim ve iyileştirme görevlerinin yanı sıra akrana zorbalığı gibi çocuklar arasında meydana gelebilecek istismar davranışlarının önlenmesi görevlerini de yerine getirmektedir.

Bkz. <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SSSorularDetay/11#collapse31>, (E.T. 2/8/2023).

⁷ ARDIÇ Programı: Ceza infaz kurumlarında bulunan çocukların topluma kazandırılması için çalışan personelin psiko-sosyal ve yönetim becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla geliştirilen bir hizmet içi eğitim programıdır. Bkz. <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/ardic-programi>, (E. T. 21/3/2023).

personel hakkında soruşturmaların açıldığı, bunlardan dördünün somut delile dayanmadığından asılsız olduğuna karar verildiği, birinin yüksek disiplin kuruluna gönderildiği ve diğerinin soruşturma aşamasında olduğu bilgisi İdareden alınmıştır.

40. Ziyaret tarihi itibariyle odaya kapatma cezası alan ya da Kurum disiplin odalarında (tek kişilik) kalmasına karar verilen özgürlüğünden mahrum bırakılan bulunmamaktadır.

41. İdare tarafından Kurumda infaz hâkimliği kararı veya ceza infaz kurumlarından sorumlu Cumhuriyet savcısının talimatıyla değiştirilmiş bir uygulama bulunmadığı belirtilmiştir.

42. Görüşme yapılan özgürlüğünden mahrum bırakılanlardan bazılarının kötü muameleye uğradığına ilişkin iddiaları üzerine Heyet tarafından ilgili güvenlik kamera kayıtları izlenmiş ve kayıtlarda herhangi bir kötü muameleye rastlanmamıştır.

43. Heyetin özgürlüğünden mahrum bırakılanlar ve İdare ile yaptığı görüşmelerde, Kurumda son bir yıl içerisinde herhangi bir intihar olayı yaşanmadığı öğrenilmiştir.

44. Özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin sayımları, sabah 8.00-8.30 ve akşam 17.00-17.30 saatlerinde olmak üzere günde iki defa yapılmaktadır. İdare tarafından, sayımların nöbetçi ikinci müdürün başkanlığında, sorumlu infaz ve koruma başmemuru, vardiya infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları tarafından her bir üniteye tek tek girilerek yapıldığı, özgürlüğünden mahrum bırakılanların ihtiyaç ve istekleri sorularak gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından bu konuda sorun olmadığı ifade edilmiştir.

45. Kurumda, maddi durumu iyi olmayan ve ailelerinden maddi destek alamayan iyi halli özgürlüğünden mahrum bırakılanlara Kurum tarafından nakdi yardım yapıldığı belirtilmiştir. İdare, ... Derneği, ... Vakfı ve Diyarbakır İl Müftülüğü tarafından ihtiyacı olan çocuklara paylaştırılmak üzere Kurumun emanet para hesabına yatırılan paraların çocukların emanet para hesaplarına aktarıldığına ilişkin bilgi vermiştir.⁸

---

⁸ Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'in 26'ncı maddesinin birinci ve dördüncü fıkrasına göre; "(1) Hükümlü ve tutuklulara, kişisel özellikleri ile özel ilgi ve becerileri dikkate alınmak suretiyle ödül olarak bir hediye verilebilir. (...) (4) Hediye olarak verilen para veya eşyanın bedeli; Bakanlık bütçesi dışındaki resmî veya özel kurum ve kuruluşlardan alınan bağışlardan karşılanabileceği gibi 13/7/2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Emanete Alınan Kişisel Paralarının Kullanımına Dair Yönetmeliğin 12 nci maddesi kapsamında Eğitim Kurulunun kararı ile emanet para faizinden de karşılanabilir."

C. Dış Dünya ile İletişim

46. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, dilekçelerin her sabah sayımından sonra toplandığını ve dilekçe konusunda şikâyetleri olmadığını belirtmiştir. İdare, toplanan dilekçelerin havale işlemleri sonrası ilgili yerlere ulaştırıldığını, Kurum içi konulu dilekçelerdeki taleplerin cevaplandırılarak özgürlüğünden mahrum bırakılanlara bildirildiğini ve akabinde bilgi verildiğine dair imza alınarak Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) infaz dosyasına kaydedildiğini belirtmiştir.

47. Kurumda, sekiz avukat görüşme odası bulunmaktadır. Bu odalarda kamera olmadığı, odaların özgürlüğünden mahrum bırakılan ve avukatın dışardan görülebileceği şekilde tasarlandığı, ancak içerdeki konuşmanın dışarıdan duyulabildiği tespit edilmiştir.⁹ Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar avukatlarıyla görüşmelerini avukat görüşme odasında yaptıklarını, bu konuda herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmadıklarını beyan etmişlerdir.

48. Kurumda 36 ankesörlü telefon bulunmaktadır. Ayrıca, Kurumda Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (E-Görüş) Projesi (ACEP) kapsamında özgürlüğünden mahrum bırakılanların görüntülü görüşme yapabilmesine imkân tanınmıştır. Her ünite içerisinde bir görüntülü ve sesli görüşme kabini ve cihazı (toplam 36) bulunmaktadır. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, görüntülü görüşmelerini saat 23.00'e kadar yapabilmektedir. Çocuklar, haftalık 60 dakika süreyle görüntülü görüşme yapabildiklerini, ancak görüşme sırasında bağlantıda kopmaların yaşandığını bu sebeple görüşme yapabildikleri sürenin kısaldığını ifade etmişlerdir. İdare, sorunun sistemden kaynaklandığını beyan etmiştir.

49. Kurumda, toplam 18 kabinin bulunduğu iki kapalı görüş odası ile içerisinde dörder kişilik toplam 32 masanın yer aldığı dört açık görüş odası mevcuttur. Çocuklar haftalık ziyaretlerini açık görüş, genç özgürlüğünden mahrum bırakılanlar ise üç hafta kapalı ve bir hafta açık görüş şeklinde, birer saat süreyle ve altı kişiye kadar ziyaretçiyle yapmaktadır. Çocukların haftalık açık görüşüne ziyaretçisi gelmediği takdirde altı kişiyle daha görüşebilecek şekilde bir saat fazladan görüntülü görüşme yaptırıldığı bilgisi İdare tarafından paylaşılmıştır. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, görüşlerle ilgili şikâyette bulunmamıştır.

---

⁹ Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 19'uncu ve 20'nci maddelerinin birinci fıkralarında; "Tutuklu, vekaletname aranmaksızın müdafî ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duymayacağı, ancak; görüşmenin görevlilerce izlenebileceği bir ortamda, açık görüş usulüne tabi olarak görüşür..." ile "Hükümlü ile avukatı, meslek kimliğinin ibrazı üzerine, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı, ancak; güvenlik nedeniyle görülebileceği bir biçimde, açık görüş usulüne uygun olarak görüştürülür..." hükümlerine yer verilmektedir.

Ç. Sosyal, Kültürel, Mesleki, Eğitsel ve Sportif Etkinlikler

50. Kurumda bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılanların eğitsel, sportif ve kültürel faaliyetlerden yararlanmaları amacıyla bir kapalı spor salonu ve bir açık spor salonu bulunmaktadır. Kapalı spor salonu geniş katılımlı etkinliklerin yapılmasına, voleybol veya basketbol oynanabilmesine imkân veren bir şekilde tasarlanmıştır. Açık spor salonunda bir futbol sahası, bir voleybol sahası ve iki basketbol sahası mevcuttur. Bu spor alanlarından tüm üniteler hafta içi 9.00 - 16.20 saatleri arasında günlük birer saat olarak bir hafta üç gün ve bir sonraki hafta iki gün olacak şekilde faydalandırılmaktadır.

51. Kurumun zemin katında yer alan dört havalandırmadan, her ünite günde bir saat olmak üzere 8.00-17.00 saatleri arasında düzenlenen plana uygun olarak faydalandırılmaktadır.

52. Kurumda özgürlüğünden mahrum bırakılanların talep ettiği gazetelerin, ücretleri emanet para hesabından karşılanmak suretiyle aylık olarak abonelik işlemleri yapılarak temin edildiği, özgürlüğünden mahrum bırakılanların herhangi bir dergi talebi olmadığı ancak Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından gönderilen Bilim Teknik Dergisi ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından gönderilen Diyanet Dergisinin kütüphanede bulundurulduğu İdare tarafından belirtilmiştir. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından gazete ve dergi konusunda sorun bildirilmemiştir.

53. Tüm ünitelerde birer televizyon ve televizyonda 24 kanal bulunmaktadır. Televizyon kanalları arasında müzik kanalı olarak sadece TRT Müzik kanalının olduğu ve film kanalının bulunmadığı görülmüştür. Bazı özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, televizyon kanal listesine film kanalı ve ilave müzik kanalı eklenmesini talep etmiştir. İdare, kanalların Adalet Bakanlığı tarafından uygun görülen kanallar olduğunu ancak kanalların anket yapılmadan belirlendiğini ifade etmiştir.

54. Kurumda oyun salonu atölyesi, terzi atölyesi ve kâğıt rölyef yapım atölyesi bulunmaktadır. Ayrıca İdare, bir atölyenin oluşturulması planlanan konferans salonu projesi için ayrıldığı bilgisini paylaşmıştır. Heyet tarafından atölyelerde incelemelerde bulunmuş, terzi atölyesinde dikim işlerinde kullanılan iğneler ile rölyef işlerinde kullanılan kesici aletler ve diğer malzemelerin kapıları kilitli olan farklı odalarda tutulduğu görülmüştür.

55. Kurum Eğitim Servisinde, 14 derslik ve bir kütüphane bulunmaktadır. Bu derslikler; sinema salonu, berber kursu, pastel boya resim kursu, birinci ve ikinci kademe okuma-yazma kursu, bağlama kursu, gitar kursu, manevi rehberlik birimi kursu, konferans-seminer salonu, bilgisayar sınıfı ile içerisinde 14 masaüstü bilgisayar bulunan iki çevrim içi

sınav odası olarak kullanılmaktadır. Eğitim Servisinde üç öğretmen ve ikisi kütüphanede görevli olmak üzere beş infaz koruma memuru çalışmaktadır.

56. Kurumda, ziyaret tarihi itibariyle devam eden kurslar şu şekildedir:

S N	Kurs Adı	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Kurs Türü	Haftalık Ders Saati	Toplam Süre	Kursiyer Sayısı	Kursun Durumu
1	Bağlama Eğitimi (Bozuk Düzen)	9/11/2022	20/12/2022	Sanat Eğitimi	30	180	13	Devam Ediyor
2	Gitar Eğitimi (Klasik Gitar)	7/11/2022	30/12/2022	Sanat Eğitimi	30	240	9	Devam Ediyor
3	Nevresim Takımları Dikimi	17/11/2022	29/12/2022	Mesleki ve Teknik Eğitim	20	123	7	Devam Ediyor
4	Birinci Kademe Okuma-Yazma	20/10/2022	15/12/2022	Okur Yazarlık Eğitimi	20	160	2	Devam Ediyor
5	İkinci Kademe Okuma-Yazma	8/11/2022	23/1/2023	Okur Yazarlık Eğitimi	20	220	3	Devam Ediyor
6	Pastel Boya Resim	15/11/2022	5/1/2023	Sanat Eğitimi	40	300	9	Devam Ediyor
7	Saç Sakal Kesimi	24/10/2022	17/1/2023	Mesleki ve Teknik Eğitim	30	372	10	Devam Ediyor
8	Kâğıt Rölyef Yapımı	17/11/2022	10/2/2023	Mesleki ve Teknik Eğitim	20	200	7	Devam Ediyor

57. Oyun salonunda iki masa tenisi, iki langırt ve iki oyun televizyonu-playstation bulunmaktadır. İdare, özgürlüğünden mahrum bırakılanların haftada bir gün birer saat olacak şekilde oyun salonundan, sinema salonundan ve kütüphanedeki kitap okuma alanından faydalandırıldığını belirtmiştir.

58. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, Kurum kütüphanesinden beş kitap ve İl Halk Kütüphanesinden üç kitap olmak üzere toplam sekiz kitabı 15 gün süreyle ödünç alabilmektedir. Bu süre talep halinde 15 gün daha uzatılabilmektedir. Çocuklara dışarıdan gelen kitaplar ile ilgili herhangi bir sayı sınırlaması bulunmamaktadır. İdareden, 2022 yılı içerisinde

Kurum kütüphanesinden 788 ve İl Halk Kütüphanesinden 66 özgürlüğünden mahrum bırakılanın faydalandığı bilgisi edinilmiştir.

59. Kurumda eğitimlerine devam eden 84 açık öğretim lise ve 54 açık öğretim ortaokulu öğrencisinin ders kitapları İlçe Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünden temin edilmektedir. İdare, 62 örgün eğitim lise ve 8 örgün eğitim ortaokuluna devam eden çocuğun kitaplarının ise ziyaretçileri tarafından Kuruma getirilmesi durumunda ilgililerine teslim edildiğini belirtmiştir.

D. Sağlık ve Beslenme

1. Sağlık Servisi (Revir)

60. Revirde bir pansuman odası, bir hekim odası, bir diş hekimi odası, bir sağlık personeli odası ve altı yataklı bir yatakhane yer almaktadır. Revirde, Sağlık Bakanlığına bağlı bir aile hekimi ve bir hemşire (Salı - Perşembe günleri saat 9.00 - 12.00) ile iki uzman çocuk psikiyatri hekimi (Çarşamba günleri 8.00 - 12.00 saatlerinde dönüşümlü bir şekilde) çalışmaktadır. Ayrıca, Revirde Adalet Bakanlığına bağlı bir diş doktoru, üç sağlık memuru ve iki infaz ve koruma memuru hafta içi her gün 8.00 - 17.00 esasına göre çalışmaktadır.

61. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar dilekçelerine istinaden (acil durumda dilekçe aranmaksızın) ilgili hekim tarafından muayene edilmektedir. Ziyaret tarihinden önceki son bir yıl içinde Revir tarafından gerçekleştirilen muayene ve sevk işlemlerine ilişkin sayısal veriler aşağıda paylaşılmıştır.

Aile Hekimi Muayene Sayısı	1.850
Diş Hekimi Muayene Sayısı	609
Psikiyatri Hekimi Muayene Sayısı	488
Hastane Sevk Sayısı	959

62. Hekimin hastaneye sevk ettiği özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, randevu alınarak randevu gününde görevli jandarma personeli aracılığı ile hastaneye gönderilmektedir. İdare, acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağırıldığını ve ambulans ile ilgilinin hastaneye gönderildiğini, acil bir durum söz konusu olmadığında ise hastaneye sevklerinin sırayla sağlandığını belirtmiştir.

2. Psiko-sosyal Servis

63. Kurumda bir psiko-sosyal servis odası ile bir psiko-sosyal servis görüşme odası yer almaktadır. Serviste, üç psikolog ve iki infaz ve koruma memuru görev yapmakta ve bu kişiler hafta içi 8.00 - 17.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

64. Serviste yapılan görüşmede; psikologlar tarafından sosyal inceleme raporu düzenlendiği, özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla bireysel görüşmeler (ortalama günlük 9-10 kişi ile) gerçekleştirildiği, Kuruma giriş yapan tüm özgürlüğünden mahrum bırakılanlara ARDEF düzenlendiği, grup çalışmaları yapıldığı, çocukların yakınlarıyla Kurumda yüz yüze veya telefonda görüşmeler gerçekleştirildiği, intihar teşebbüsünde bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla görüşmeler yapılarak psikiyatri hekimine yönlendirilmelerinin yapıldığı ve konu hakkında ilgili özgürlüğünden mahrum bırakılanların yakınlarına bilgi verildiği, gerekli aile desteğinin talep edildiği, ayrıca Kurumda altı ay ve daha uzun süre kalacak olan özgürlüğünden mahrum bırakılanlara özel iyileştirme planı hazırlandığı ile gözlem ve değerlendirme formları düzenlendiği belirtilmiştir. Serviste rastgele seçilen kayıt ve belgeler üzerinde incelemeler yapılmış, incelemelerde sorunla karşılaşmamıştır.

3. Beslenme

65. Yemekler ile ek gıdanın günlük iâşe bedeli (yetişkin mahpusların iâşe bedelinin bir buçuk katı)¹⁰ uyarınca Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından hazırlanıp Kuruma teslim edildiği ve Kurumca özgürlüğünden mahrum bırakılanlara dağıtıldığı belirtilmiştir. İdare, yemek numunelerinin Açık Ceza İnfaz Kurumunda tutulduğunu belirtmiştir. Heyet tarafından haftalık yemek listeleri incelenmiş, bu listelerin diyetisyen tarafından kontrol edilmediği tespit edilmiştir. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, genel itibariyle yemeklerin güzel olduğunu ifade etmiş ancak yemek listelerinin kendileriyle paylaşılmadığından şikâyet etmiştir.

66. Kurumda özel beslenme ihtiyacı olan özgürlüğünden mahrum bırakılan bulunmamaktadır. Kurumda özel beslenme ihtiyacı olan özgürlüğünden mahrum bırakılan barındırıldığında, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara uygun diyet yemeği verilmesi Revir

---

¹⁰ Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İâşe Yönetmeliği'nin "Devlet tarafından iâşe edilecek kişiler" başlıklı 4'üncü maddesine göre; "(...) Çocuk hükümlü ve tutuklular ile kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklara, süt emziren anneler ve hamilelere durumlarına uygun ve Bakanlıkça belirlenen tutarda gıda verilir."

tarafından İdareden istenilmektedir. İdarece, Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumundan ilgili diyet yemeklerinin hazırlanmasının talep edildiği ve bu talep üzerine diyet yemeklerinin Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından özel olarak gönderildiği belirtilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

67. TİHEK'in UÖM görevi kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek bir iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Bu çerçevede Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık ve kolaylaştırıcı tutumları memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kuruma Yönelik Tavsiyeler

68. Odaların banyo ve tuvalet kısmındaki lambaların sensörlü lamba ile değiştirilmesi veya bu lambaların açma kapatma düğmelerinin içeriye alınması,

69. Odaların banyo-tuvalet giriş kısmındaki kapı ve kapı eşiği eksikliklerinin giderilmesi,

70. Bozuk güvenlik kameralarının tamir edilmesi,

71. Yumuşak odalarda yer alan tuvalet taşlarının uygun malzemeyle kaplanması ve tuvalet kısımlarının güvenlik kamera kayıtlarında görülmeyecek hale getirilmesi,

72. Yumuşak odaların kullanılması durumunda kayıt defterinin düzenli olarak tutulması,

73. Hükümlü ve tutukluların ayrı ünitelere yerleştirilmesi,

74. Eski ve kirli yataklar ile yırtık yastıkların yenileriyle ücretsiz değiştirilmesi ayrıca yastık, yastık kılıfı veya yatak çarşafı ile dolabı olmayan özgürlüğünden mahrum bırakılanların tespit edilerek bu eşyaların kendilerine verilmesi,

75. Ünitelerdeki kırılmış/çatlamış camların yenileriyle değiştirilmesi, açık cam çerçeve kenarlarının uygun malzemeyle kapatılarak pencerelerde yalıtımın sağlanması,

76. Kantinde satılan terliklerin kaliteli olanlarıyla değiştirilmesi veya marka çeşitliliğinin sağlanması,

77. Kurumda, grup liderliği sisteminin uygulamaya geçirilmesi ve bu amaçla yeterli sayıda görevli infaz ve koruma personelinin BİSİS Grup Lideri Eğitimi almasının sağlanması,

78. Kurumda görevli personelin hizmet içi eğitim müfredatına insan hakları eğitimi, kişiler arası iletişim ile “BM’nin İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İstanbul Protokolü” başta olmak üzere işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin dâhil edilmesi,

79. Avukat görüş odalarının özgürlüğünden mahrum bırakılanlar ile avukat arasında konuşulanların duyulamayacağı bir hale getirilmesi,

80. Televizyon kanallarına özgürlüğünden mahrum bırakılanların ihtiyaç ve talepleri dikkate alınarak film ve ilave müzik kanalı eklenmesi,

81. Düzenli olarak haftalık yemek listelerinin paylaşılması,

2. Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumuna Yönelik Tavsiye

82. Kurumun yemek listelerinin diyetisyen¹¹ tarafından hazırlanması veya kontrolünün sağlanması,

3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

83. Kurumda, grup liderliği sisteminin uygulanabilmesi¹² amacıyla grup liderliği eğitimi verilmesi,

¹¹ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Sağlık servisi” başlıklı 13’üncü maddesine göre; “(1) Sağlık servisi; kurumda koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini cezaevi tabibinin başkanlığında yerine getiren servistir. Sağlık servisinde; cezaevi tabibi, dış tabibi, eczacı, veteriner, diyetisyen, sağlık memuru, hemşire ve hayvan sağlık memuru görev yapar.

(...)

(7) (Değişik:RG-12/11/2021-31657-CK-4773/5 md.) Diyetisyen; kurumlarda kalan hükümlüler ile iâşe edilen personelin enerji ve besin öğeleri ihtiyacını göz önünde bulundurarak menü planlar, hükümlülerin sağlıklı beslenmesini ve gıda güvenliğini temin eder, alanyla ilgili ihale süreçlerinde ve teknik şartname hazırlanmasında görev alır, düzenli aralıklarla hizmet içi eğitim verir, rahatsızlığı bulunanlar veya vejetaryen gibi farklı beslenme tercihleri olan hükümlüler için uygun yemeklerin hazırlanması ile bu konularla ilgili diğer işlerin yerine getirilmesini sağlar.”

¹² Kurum personelinin çocuğun yüksek yararına uygun şekilde hareket edebilmesi çocuk hakları ve çocuk psikolojisi eğitimleri almasına bağlıdır. Bu çerçevede, personelin gerekli eğitimleri alması sağlanmalıdır. 14/12/1990 tarihli ve 45/113 sayılı Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararıyla kabul edilen Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları (ÖYB (Havana) Kuralları)’nın 85’inci paragrafına göre; “Tutma kurumlarında çalışan personelin görevlerini etkili bir biçimde yerine getirebilmelerini sağlayabilmek için, kendilerine özellikle çocuk psikolojisi, çocuk sağlığı ile bu Kurallar da dahil insan haklarının ve çocuk haklarının uluslararası standartları konularında eğitim verilir. Kurum personeli,

84. ACEP üzerinden gerçekleştirilen görüntülü görüşme sırasında bağlantıda yaşanan kopmaların neden olduğu hak kaybının yaşanmaması amacıyla gerekli tedbirlerin alınması,

hususları tavsiye olunur.

---

mesleki yaşamları süresince, belirli aralıklarla düzenlenen meslek içi eğitim kurslarına katılarak, mesleki bilgi ve kapasitelerini sürdürür ve geliştirirler.”